

**Bryssel den 3 juli 2026
(OR. en)**

11131/26

**ECOFIN 921
UEM 325
SOC 450
EMPL 252
COMPET 865
ENV 841
EDUC 307
ENER 463
JAI 901
GENDER 138
JEUN 181
SAN 539
ECB
*EIB***

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	RÅDETS REKOMMENDATION om Nederländernas ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har granskats och godkänts av olika rådskommittéer och färdigställts av ekonomiska och finansiella kommittén och som grundas på kommissionens förslag COM(2026) 219 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

om Nederländernas ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97¹, särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) I förordning (EU) 2024/1263 anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar och förhindra alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*). Den europeiska planeringsterminen omfattar särskilt utformning av landsspecifika rekommendationer och övervakning av genomförandet av dessa.
- (2) Den 25 november 2025 antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2026 för Nederländerna. Samma datum antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen 2026, enligt vilken Nederländerna identifierades som en av de medlemsstater som skulle behöva en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, en rekommendation till rådets rekommendation om Europeiska unionens humankapital och ett förslag till 2026 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet³ den 21 april 2026 och den gemensamma sysselsättningsrapporten och rekommendationen om humankapital den 9 mars 2026.
- (3) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, som är en strategisk ram som syftar till att stärka unionens globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen konstateras det att innovation, konkurrenskraft och utfasning av fossila bränslen samt säkerhet är förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt. Sedan konkurrenskraftskompassen offentliggjordes har den legat till grund för arbetet inom ramen för den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med EU:s strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

³ EUT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>).

- (4) Under 2026 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas parallellt med det sista steget i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens⁴. Planerna för återhämtning och resiliens har, i kombination med sammanhållningspolitiska medel, varit avgörande för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna var nödvändiga för att på ett effektivt sätt hantera alla eller en betydande del av de utmaningar som identifierats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under de senaste omgångarna och eftersom de program som finansieras genom den europeiska sammanhållningspolitiken behövde ta hänsyn till de landsspecifika rekommendationerna. Faciliteten för återhämtning och resiliens närmar sig sitt slut, men det är fortfarande viktigt att upprätthålla och bygga vidare på de reformer och investeringar som stöds och genomförs inom ramen för den, särskilt de som bidrar till att hantera de utmaningar som fastställts i de landsspecifika rekommendationerna.
- (5) Den 3 juni 2026 offentliggjorde kommissionen 2026 års landsrapport för Nederländerna. Rapporten innehöll en bedömning av Nederländernas framsteg med de landsspecifika rekommendationerna för 2025 och en utvärdering av Nederländernas genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av den analysen fastställdes i landsrapporten de mest akuta utmaningarna som Nederländerna står inför. I landsrapporten bedömdes också Nederländernas framsteg med att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Nederländerna. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Nederländerna i enlighet med den förordningen offentliggjordes den 20 maj 2026⁵. Den 3 juni 2026 konstaterade kommissionen att Nederländerna inte längre har några makroekonomiska obalanser. Det har under flera år förekommit sårbarheter kopplade till hushållens höga skuldsättning, bostadsmarknaden och det stora överskottet i bytesbalansen men dessa har minskat på senare tid. Det stora överskottet i bytesbalansen har minskat något på senare tid och är delvis strukturellt, eftersom Nederländerna fungerar som ett viktigt europeiskt handelscentrum och har många multinationella företag. Samtidigt, ur ett sparande- och investeringsperspektiv, återspeglar minskningen av överskottet att den inhemska efterfrågan har varit den viktigaste drivkraften bakom den senaste tidens reala BNP-tillväxt och att efterfrågan har ökat snabbare än i resten av euroområdet, om än från lägre nivåer. Överskottet i bytesbalansen förväntas inte öka varken i år eller nästa år. Bostadspriserna fortsätter att stiga märkbart mot bakgrund av ett minskat bostadsutbud. Hushållens skuldsättning som andel av BNP minskade återigen 2025, om än i långsammare takt än tidigare, då upplåningen ökade i takt med lägre räntor. Hushållens skuldsättning kan komma att stabiliseras under de kommande åren, och riskerna i samband med den höga skuldsättningen minskas delvis av att hypotekslån till bunden ränta är vanliga. Vissa politiska åtgärder har vidtagits för att öka bostadsutbudet och den senaste statliga investeringsagendan, som omfattar bostäder, skulle kunna bidra till att minska överskottet i bytesbalansen på medellång sikt. Framöver skulle en verkningsfull ökning av bostadsutbudet och åtgärder mot skatteincitament som gynnar lånefinansierade bostadsköp kunna bidra till att dämpa bostadspriserna och minska hushållens skuldsättning på ett varaktigt sätt, medan en ökning av de inhemska investeringarna skulle bidra till att ytterligare minska överskottet i bytesbalansen. Framstegen med bostadsreformer kommer att övervakas inom ramen för den europeiska planteringsperioden.

⁵ SWD(2026) 140 final.

- (7) Den 21 januari 2025 antog rådet, efter kommissionens bedömning och rekommendation, en rekommendation om godkännande av Nederländernas nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan från april 2026⁶. Planen, som lämnats in i enlighet med artikel 15.2 i förordning (EU) 2024/1263, omfattar perioden 2026–2030 och innehåller en finanspolitisk anpassning fördelad över fyra år. Rådet rekommenderade följande maximala ökningstakter för nettoutgifter: 4,7 % år 2026, 3,5 % år 2027, 3,1 % år 2028, 3,5 % år 2029 och 3,7 % år 2030, vilket motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som med 2025 som basår beräknas till 4,7 % för 2026, 8,4 % för 2027, 11,7 % för 2028, 15,6 % för 2029 och 19,9 % för 2030. Denna rekommendation ersatte rekommendationen av den 21 januari 2025⁷. De maximala ökningstakter för nettoutgifterna som fastställdes för år 2025, nämligen 3,5 % årligen och 10,4 % kumulativt med 2023 som basår, är dock fortfarande relevanta för bedömningen av efterlevnaden fram till och med 2025.
- (8) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har uppmanat medlemsstaterna att på ett samordnat sätt begära en aktivering av stabilitets- och tillväxtpaktens nationella undantagsklausul i syfte att stödja EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna⁸, och detta förslag välkomnades av Europeiska rådet den 6 mars 2025. Medlemsstaterna kan fortfarande begära en aktivering av den nationella undantagsklausulen när som helst fram till 2028, om de uppfyller kriterierna i artikel 26 i förordning (EU) 2024/1263.

⁶ Rådets rekommendation av den [datum] om godkännande av Nederländernas nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan från april 2026 (EUT [EUT: infoga relevanta hänvisningar till EUT]).

⁷ Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om fastställande av Nederländernas nettoutgiftsbana (EUT C, C/2025/648, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj>).

⁸ Meddelande från kommissionen *Skapa utrymme för ökade försvarsutgifter inom stabilitets- och tillväxtpakten*, Bryssel, 19 mars 2025, C(2025) 2000 final.

- (9) Den 14 april 2026 lämnade Nederländerna in sin årliga lägesrapport för 2026⁹ om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Nederländernas halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att genomföra planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.
- (10) Den reala BNP-tillväxten 2025 uppgick till 1,8 % och HIKP-inflationen låg på 3,3 %. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas BNP i fasta priser öka med 1,0 % 2026 och 1,1 % 2027, och HIKP-inflationen ligga på 3,2 % 2026 och 2,5 % 2027.
- (11) Enligt uppgifter från Eurostat¹⁰ ökade Nederländernas offentliga underskott från 0,7 % av BNP år 2024 till 1,6 % år 2025. Ökningen av underskottet 2025 beror främst på ökande löpande utgifter och offentliga investeringar samt strukturella sänkningar av inkomstskatten. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2026 ett underskott på 2,5 % av BNP 2026 och 1,9 % av BNP 2027. Ökningen av underskottet 2026 beror främst på den tillfälliga effekten av en reform av det militära pensionssystemet som kräver en överföring på cirka 0,7 % av BNP från staten till en privat pensionsfond.

⁹ De årliga lägesrapporterna för 2026 finns på https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

¹⁰ Eurostats euroindikatorer, 22 april 2026.

- (12) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen¹¹, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, expansiv med 0,8 % av BNP 2025. Den beräknas vara i stort sett neutral både 2026 och 2027.
- (13) Enligt uppgifter från Eurostat¹² ökade Nederländernas offentliga skuld från 43,8 % av BNP i slutet av 2024 till 44,4 % av BNP i slutet av 2025. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2026 att skuldkvoten i förhållande till BNP kommer att öka till 46,9 % i slutet av 2026 och förbli i stort sett stabil på 47,0 % i slutet av 2027. Ökningen 2026 beror främst på lån till TenneT, den nederländska systemansvariga för överföringssystemet för el, och till EBN, det statliga energibolaget.
- (14) Enligt uppgifter från Eurostat¹³ uppgick de totala offentliga försvarsutgifterna i Nederländerna till 1,7 % av BNP 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas de uppgå till 1,9 % av BNP 2026¹⁴.

¹¹ Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som finansieras nationellt och sådana som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter efter avdrag för diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

¹² Eurostats euroindikatorer, 22 april 2026.

¹³ Eurostat, ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog).

¹⁴ Natos definition av försvarsutgifter skiljer sig från Cofogs definition. Det kan också förekomma skillnader på grund av tidpunkten för bokföringen av utgifterna, framför allt för militär utrustning, eftersom Natos rapportering inte följer nationalräkenskapsreglerna när det gäller bokföringstidpunkt.

- (15) Unionen riskerar fortfarande att drabbas av avbrott i energiförsörjningen och hög prisvolatilitet, som förvärras av geopolitiska spänningar som påverkar de globala olje- och gasmarknaderna. Erfarenheterna från energikrisen 2022–2023 har visat att breda och icke riktade åtgärder medför stora finanspolitiska kostnader och är socialt och ekonomiskt ineffektiva. Sedan kriget i Mellanöstern bröt ut i februari 2026 har Nederländerna antagit finanspolitiska åtgärder för att mildra de höga energiprisernas effekter för hushåll och företag¹⁵. Åtgärderna omfattar en nödenenergifond som syftar till att stödja de mest utsatta hushållen med höga energiräkningar under vintern 2026–2027, en permanent höjning av det skattefria resebidraget samt riktade sänkningar av fordonsskattesatsen för skåpbilar och lastbilar för år 2026. Enligt kommissionens vårprognos 2026 beräknas de finanspolitiska kostnaderna för dessa åtgärder uppgå till mindre än 0,1 % av BNP 2026.
- (16) Enligt kommissionens beräkningar ökade nettoutgifterna i Nederländerna med 7,2 % 2025 och 10,6 % kumulativt för 2024 och 2025. Nettoutgiftsökningen 2025 ligger över den maximala ökningstakt som rådet rekommenderade i januari 2025, och motsvarar en avvikelse på 1,5 % av BNP på årsbasis. Även när 2024 och 2025 beaktas tillsammans ligger den kumulativa ökningstakten för nettoutgifterna över den rekommenderade maximala kumulativa ökningstakten, och motsvarar en avvikelse på 1,0 % av BNP.

¹⁵ Detta återspeglar situationen vid stoppdatumet för kommissionens vårprognos 2026 (4 maj 2026).

- (17) På grundval av kommissionens beräkningar förväntas nettoutgifterna i Nederländerna öka med 4,9 % 2026. Den beräknade nettoutgiftsökningen 2026 ligger över den maximala ökningstakt som rådet rekommenderade den [datum] och motsvarar en avvikelse på 0,1 % av BNP på årsbasis.
- (18) Det nederländska systemet för beskattning av privatpersoners inkomster behandlar vissa tillgångar annorlunda, vilket snedvrider fördelningen av kapital och ekonomiska beslut. Framför allt skapar ränteavdrag på bolån – i kombination med den låga beskattningen av imputerad hyra – en stark skattemässig snedvridning som gynnar investeringar i bostäder, ofta finansierade med lånat kapital, framför investeringar i aktier och obligationer. Dessutom omfattar den förmånliga skattebehandlingen även pensionsavgifter och tillgångar i fåmansägda företag, det vill säga företag där majoriteten av aktierna ägs av endast ett fåtal personer. Samtidigt beskattas hushållens inkomster från sparande och investeringar utifrån antagna – snarare än faktiska – avkastningsnivåer, en praxis som riskerar att förstärka konjunkturcyklerna om nivåerna inte följer de faktiska resultaten. Regeringen har börjat undersöka en övergång till en kapitalskatt på både realiserade och orealiserade vinster, möjligen senast 2028. Att genomföra reformer som minskar denna ojämlika skattebehandling – både inom och mellan olika tillgångsslag – kommer att minska möjligheterna till skattearbitrage, stärka skattesystemet som en automatisk stabilisator, minska ekonomiska ojämlikheter och främja en mer effektiv kapitalallokering. Med tanke på dess roll i att driva på hushållens höga skuldsättning är det också relevant att minska den ojämlika skattebehandlingen för att åtgärda makroekonomiska obalanser.

- (19) Utöver de skatteincitament som nämns ovan har övervärderingen på bostadsmarknaden drivits på av att utbudet av nya bostäder inte i tillräcklig utsträckning har kunnat möta den stora efterfrågan, som i sin tur beror på befolkningstillväxt och allt mindre hushåll. Bostadsbristen uppskattas uppgå till mer än 400 000 bostäder 2025¹⁶. För att öka utbudet av bostäder genom att undanröja de viktigaste hindren som för närvarande bromsar byggandet skulle regeringen kunna påskynda sina planer på att effektivisera planerings- och tillståndsprocesserna, som i genomsnitt tar upp till 6–7 år att genomföra, samt förenkla byggreglerna. Dessutom skulle mer mark kunna göras tillgänglig för uppförande av nya bostäder. Det finns flera andra flaskhalsar som hämmar utvecklingen, däribland brist på arbetskraft samt byggregrestriktioner kopplade till för hög kvävedeposition och överbelastning av elnätet. Att öka bostadsutbudet är viktigt för att minska makroekonomiska obalanser.
- (20) På den underutvecklade privata hyresmarknaden i Nederländerna finns det många utmaningar vad gäller överkomliga kostnader och tillgänglighet, vilket ökar låg- och medelinkomsthushållens risk för fattigdom. Även om de senaste politiska åtgärderna, som utvidgningen av reglerade hyror, har inneburit en lättnad för vissa hyresgäster, har de också – tillsammans med högre räntor och skatteförändringar – bidragit till att beståndet av hyresbostäder har minskat. Denna trend drivs av att hyresvärdar säljer fastigheter till egnahemsägare, vilket ytterligare minskar utbudet av hyresbostäder, samtidigt som hyrorna har stigit för bostäder som ligger över prisgränsen. För att stimulera tillväxten inom den privata hyressektorn skulle investeringar på den privata hyresmarknaden kunna göras mer attraktiva genom att de reglerade hyrorna justeras så att de bättre överensstämmer med fastighetsvärderingarna, samtidigt som man undviker en återgång till orimligt höga hyror. En sådan balanserad justering skulle kunna bidra både till att öka det totala bostadsutbudet och till att minska incitamenten att ta upp bolån för att köpa en bostad, vilket i sin tur skulle bidra till att minska de makroekonomiska obalanserna.

¹⁶ Baserat på beräkningar och prognoser från Europeiska kommissionen och JRC. För mer information, se Balouktsi m.fl., *Housing investment needs in the EU*, 2026. [JRC:s tekniska rapport 144419](#).

- (21) Det nederländska systemet för långvarig vård och omsorg står inför stora utmaningar i form av en åldrande befolkning, kostsam institutionsvård och generös täckning av personer i beroendeställning. Nederländerna uppvisar bra resultat jämfört med de flesta medlemsstater när det gäller tillräckligheten, tillgängligheten och kvaliteten inom systemet för långvarig vård och omsorg samt arbetskraftens storlek inom området. Systemet sätter emellertid allt större press på statsbudgeten. År 2022 uppgick de totala utgifterna för långvarig vård och omsorg i Nederländerna till 3,8 % av BNP, vilket är det högsta värdet i EU. Enligt kommissionens åldranderapport från 2024 förväntas utgifterna öka till 5,7 % av BNP fram till 2070. Åtgärder för att ta itu med denna ökning kan inkludera en anpassning av patienternas egenavgifter till kostnaden för den vård och omsorg de får genom olika slags förmåner. Systemet skulle vara mer effektivt om patienterna valde vård- och omsorgsinrättning baserat på sitt individuella vård- och omsorgsbehov, i stället för att välja den inrättning som har de lägsta patientavgifterna. Den tillträdande regeringens överenskommelse innehåller åtgärder för att förbättra kostnadseffektiviteten, bland annat för att uppnå strukturella besparingar på omkring 0,2 % av BNP under den innevarande mandatperioden. Ytterligare investeringar i förebyggande för att skjuta fram behoven av långvarig vård och omsorg och ytterligare förbättringar i tillhandahållandet av samhällsbaserad vård skulle också kunna bidra till att minska kostnaderna. Dessa förbättringar skulle kunna säkerställa att systemets fördelar fördelas på ett mer effektivt sätt utan att systemets höga täckning och kvalitet äventyras.
- (22) Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, civilsamhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt och meningsfullt sätt vid rätt tidpunkt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av unionens finansieringsinstrument, även inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

- (23) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program i Nederländerna, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+), sker i högre takt än EU-genomsnittet, både vad gäller projekturval och utbetalningar. Det är viktigt att upprätthålla den nuvarande takten och samtidigt maximera investeringarnas inverkan på plats. Nederländerna vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten. Det är avgörande att säkerställa att de nya investeringar som Nederländerna identifierade i sin halvtidsöversyn av de sammanhållningspolitiska fonderna, särskilt de som är kopplade till de fem prioriteringar som fastställs i förordningen om halvtidsöversynen¹⁷, genomförs snabbt och effektivt.
- (24) Nederländerna brottas med flera problem som rör otillräckliga investeringar i forskning och innovation samt begränsad tillgång till finansiering för nystartade och expanderande företag, ett fortsatt beroende av fossila bränslen i kombination med flaskhalsar i elnätets infrastruktur, segmentering på arbetsmarknaden samt brist på arbetskraft och kompetens, däribland låga kunskapsnivåer i grundläggande färdigheter och lågt deltagande inom STEM-områdena, särskilt bland underrepresenterade grupper.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/1914 av den 18 september 2025 om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen.

- (25) Det nederländska innovationsekosystemet gynnas av starka ramvillkor för forskning och innovation. Den offentliga FoU-intensiteten ligger dock fortfarande under EU-genomsnittet och den privata FoU-intensiteten släpar efter de bäst presterande länderna i EU (Sverige, Danmark och Finland) och globala innovationsledare som Förenta staterna. Det finns en risk att framstegen inom FoU kommer att avta ytterligare om dessa brister inte åtgärdas. För att komma till rätta med dessa problem har den nederländska regeringen tillkännagivit en handlingsplan för att nå målet om 3 % av BNP i FoU-investeringar senast 2030. Handlingsplanen omfattar politiska initiativ såsom inrättandet av en nationell myndighet för disruptiv innovation, en reviderad industripolitik inom nyckelsektorer som halvledare eller bioteknik samt stöd till regionala innovationskluster. Genomförandet av dessa åtgärder befinner sig dock fortfarande i ett tidigt skede. För att undvika fragmentering av politiken och maximera effektiviteten krävs det samordning mellan dessa initiativ och den befintliga nationella teknikstrategin. Ett stärkt offentligt stöd till innovation kan bidra till att stimulera innovationsklimatet, driva på produktivitetstillväxten och upprätthålla Nederländernas position som europeisk innovationsledare.

- (26) Trots att Nederländerna har en av de djupaste riskkapitalmarknaderna i Europeiska unionen har vissa nystartade och expanderande företag svårt att få tillgång till finansiering. Nystartade företag upplever i synnerhet hinder i försåddsfasen och har därför svårt att expandera. Bristen på riskkapital i senare faser leder till att innovativa nederländska företag söker finansiering eller flyttar utomlands, vilket begränsar Nederländernas förmåga att utveckla nystartade företag till stora marknadsaktörer. Det offentliga stödet till nystartade och expanderande företag har hittills inneburit relativt begränsade ekonomiska resurser och varit svårt att förutse. Den nederländska regeringen har aviserat inrättandet av ett nationellt investeringsinstitut med inriktning på nystartade och expanderande företag och det förväntas inleda sin verksamhet 2028. Det är dock viktigt att genomförandet blir effektivt och att det sker en kontinuerlig uppföljning. Om finansieringsunderskottet inte åtgärdas kan det hämma innovation och långsiktig konkurrenskraft, eftersom nystartade och expanderande företag tenderar att uppvisa högre produktivitetstillväxt än andra nya företag. Utöver tillgången till finansiering spelar även företagsklimatet i dess helhet en viktig roll för att stödja nystartade och expanderande företag. Komplicerade regelverk, administrativa bördor och osäkerheter i skattesystemet kan hämma företagets förmåga till innovation och expansion. För att åtgärda detta skulle Nederländerna gynnas av en utvidgad användning av finansieringsinstrument såsom garantier och fond-i-fond-strukturer som mobiliserar kapital och lockar institutionella investerare. Det nationella investeringsinstitutet skulle också kunna bidra till att säkerställa politisk förutsägbarhet och minska fragmenteringen.

- (27) Innovationsverksamheten i Nederländerna är i hög grad koncentrerad till stora, etablerade företag, där de tre största företagen står för omkring en fjärdedel av de totala FoU-investeringarna 2023, medan nystartade och små företag endast bidrar i begränsad utsträckning. Trots en relativt hög digitaliseringsgrad bland nederländska små och medelstora företag kvarstår en betydande klyfta mellan små och stora företag i användningen av avancerad teknik, såsom artificiell intelligens och molntjänster. Följaktligen drivs produktivitetstillväxten främst av etablerade företag, och skillnaderna mellan företag inom samma sektorer ökar. Det finns utrymme för produktivitetstillväxt genom ytterligare digitalisering och innovation bland små och medelstora företag. Den nederländska regeringen har aviserat en översyn av systemet för skatteavdrag för FoU i syfte att förenkla systemet och utvidga dess tillämpningsområde, med målet att uppmuntra mindre och nyare företag att bedriva FoU-verksamhet. För att komma bättre till rätta med dessa utmaningar skulle Nederländerna kunna genomföra en kombination av skattemässiga och icke-skattemässiga åtgärder, till exempel kuponger och bidrag för digitalisering, skatteincitament för investeringar i avancerad teknik samt anpassad utbildning för att stärka de digitala färdigheterna, i syfte att främja införandet av avancerad teknik och stärka innovationskapaciteten, särskilt bland små och medelstora företag.
- (28) Nederländerna är fortfarande starkt beroende av fossila bränslen, även om andelen förnybar energi i elmixen i Nederländerna ligger över EU-genomsnittet. Utbyggnaden av förnybara energikällor påskyndades visserligen under 2024, men under 2025 gjorde Nederländerna få framsteg på detta område, delvis på grund av överbelastning i nätet, stigande kostnader i leveranskedjorna för vindkraft till havs och lägre efterfrågan på el från industrin än väntat. Samtidigt ökade den totala slutliga energianvändningen 2024 jämfört med 2023, vilket vände den minskning som uppnåtts sedan 2019, trots en minskning av den slutliga energianvändningen inom bostadssektorn. Detta gör den nederländska ekonomin sårbar för den globala prisutvecklingen och hindrar omställningen till en grön ekonomi. Det krävs därför ytterligare insatser för att minska beroendet av fossila bränslen och förbättra energieffektiviteten i Nederländerna, bland annat för byggnader och industriella processer. Detta skulle kunna innebära åtgärder för att minska de finansiella riskerna inom vindkraft till havs i syfte att bibehålla attraktionskraften hos investeringar i sektorn.

- (29) Överbelastningen av elnätet har fortsatt att förvärras, vilket påverkar både landsbygds- och stadsområden och både överförings- och distributionsnäten. Detta hindrar omställningen till ren energi, hämmar den ekonomiska verksamheten och undergräver Nederländernas konkurrenskraft. Överbelastningen av elnätet åtgärdas genom en kombination av ökade investeringar i elnätet och regleringsinitiativ, däribland den nya energilagen. Trots dessa åtgärder kommer överbelastningen av elnätet även fortsättningsvis att vara ett stort problem på kort till medellång sikt, vilket kräver fortsatt uppmärksamhet och åtgärder. Nederländerna skulle gynnas av att öka kapaciteten i överförings- och distributionsnätet, genomföra och uppmuntra lösningar för flexibel elförsörjning och efterfrågan på el, maximera elhandeln mellan elområden via befintlig gränsöverskridande infrastruktur och ytterligare förenkla tillståndsförfarandena för elnätet.
- (30) Mot bakgrund av humankapitalets avgörande roll för att stärka unionens konkurrenskraft och strategiska oberoende rekommenderade rådet 2026 medlemsstaterna att vidta åtgärder för att skyndsamt ta itu med strukturella utmaningar kopplade till humankapital på områdena kompetens och utbildning som hämmar konkurrenskraften. De landsspecifika rekommendationerna för 2026 till Nederländerna kan bidra till genomförandet av rådets rekommendation om Europeiska unionens humankapital.
- (31) Den alltför stora kvävedepositionen, som huvudsakligen, men inte uteslutande, har sin grund i den intensiva jordbrukssektorn, förblir en stor miljöutmaning som påverkar Nederländernas ekonomi i stort. En alltför stor kvävedeposition leder till övergödning och försurning av mark och vattenförekomster, samtidigt som den för med sig betydande begränsningar för tillståndsgivningen för byggverksamhet. Kvaliteten på yt- och grundvatten är också fortfarande ett problem. Det krävs konkreta åtgärder för att på strukturell väg ta itu med den alltför stora kvävedepositionen från de sektorer som ligger bakom utsläppen och driva på omställningen till ett hållbart jordbruk, inklusive ekologiskt jordbruk. Nederländerna skulle särskilt gynnas av att införa jordbruksmetoder som syftar till att minska föroreningarna av näringsämnen och bekämpningsmedel samt utsläppen av växthusgaser.

- (32) Andelen flexibla anställningsformer på arbetsmarknaden, inbegripet arbetstagare med tillfälliga anställningsavtal och egenföretagare, ligger fortfarande på höga 35,4 % i Nederländerna, vilket är långt över EU-genomsnittet på 20,6 %. Även om en viss grad av flexibilitet främjar den ekonomiska anpassningsförmågan har den utbredda användningen av flexibla anställningsformer fördjupat segmenteringen på arbetsmarknaden (dvs. uppdelningen av arbetsmarknaden i olika kategorier av arbetstagare med olika nivåer av anställningstrygghet och/eller tillgång till sociala och andra förmåner). Utsatta grupper, såsom arbetstagare med lägre kompetensnivåer och personer med migrantbakgrund, drabbas oproportionerligt hårt och har ofta otrygga anställningar, inklusive begränsad tillgång till utbildning och kompetensutveckling, otillräckligt socialt skydd och löper en högre risk för fattigdom bland förvärvsarbetande och social utestängning. Dessa problem förvärrar inte bara ojämlikheten i möjligheter utan undergräver också den långsiktiga produktiviteten. För att öka skyddet och skapa mer lika villkor för arbetstagarna arbetar regeringen med ett reformpaket som syftar till att minska incitamenten för egenföretagande och flexibla anställningsformer. Därför krävs ett skyndsamt införande av en obligatorisk invaliditetsförsäkring för egenföretagare och ökad anställningstrygghet för dem som arbetar enligt flexibla anställningsavtal.

- (33) Bristen på arbetskraft och kompetens är fortfarande ett stort problem i Nederländerna, vilket påverkar sektorer som är kopplade till den dubbla omställningen och till samhällsutmaningar som hälso- och sjukvård, utbildning, teknik och IKT. Strukturella faktorer fortsätter att ligga till grund för bristen på arbetskraft, såsom hög efterfrågan inom sektorer med låg produktivitet och utbudsbrist på grund av det låga genomsnittliga antalet arbetade timmar, en åldrande befolkning och en långsam tillväxt av arbetskraften. Även om ihållande brister kan skapa incitament för arbetsbesparande innovation riskerar de att hämma produktivitetstillväxten och konkurrenskraften. Nederländerna har en hög sysselsättningsgrad, men det finns fortfarande outnyttjad arbetskraftspotential bland personer med migrantbakgrund och deltidsanställda, särskilt kvinnor. Om man förbättrar balansen mellan arbete och privatliv, bland annat genom att förbättra tillgången till barnomsorg till överkomlig kostnad och genom att locka till sig kompetens inom yrken som står inför ihållande brister, kan det bidra till att öka utbudet av arbetskraft. Det finns olika möjligheter till kompetensutveckling och omskolning, men personer i periferin av arbetsmarknaden drar endast begränsad nytta av dessa. Utmaningar kopplade till arbetets kvalitet och arbetsvillkoren kvarstår för mobila och migrerande arbetstagare, särskilt inom arbetsintensiva sektorer som är beroende av flexibla anställningsformer. Politiska åtgärder på efterfrågesidan skulle kunna inriktas på de strukturella drivkrafterna i arbetsintensiva sektorer med låg produktivitet, samtidigt som man främjar sektorer mer högt mervärde och sektorer kopplade till samhällsutmaningar, såsom utbildning, hälso- och sjukvård samt den gröna och den digitala omställningen, och uppmuntrar rörlighet mellan sektorer.
- (34) Nedgången i elevernas grundläggande färdigheter i Nederländerna utgör en risk för ekonomins konkurrenskraft och för utvecklingen på arbetsmarknaden. Antalet underpresterande elever har ökat kraftigt inom matematik, naturvetenskap och läsning under det senaste årtiondet. Jämlikhet inom utbildningen är fortfarande en utmaning, och andelen som underpresterar är betydligt högre bland elever som har sämre förutsättningar än bland deras jämnåriga. Nederländerna skulle kunna stärka det riktade stödet till underpresterande skolor, utrikes födda elever och elever med migrantbakgrund. Lärarbristen har minskat men är fortfarande betydande och påverkar elevernas läranderesultat. För att göra läraryrket mer attraktivt och bidra till att locka och behålla lärare skulle Nederländerna kunna förbättra arbetsvillkoren och karriärmöjligheterna, bland annat genom att minska den administrativa bördan för lärare och främja mer diversifierade karriärvägar.

- (35) Nederländerna står inför strukturella utmaningar när det gäller att utveckla en tillräckligt bred kompetensbas inom STEM-ämnena. Trots ett stort deltagande i yrkesutbildning och högre utbildning är andelen utexaminerade inom STEM- och IKT-områdena fortfarande relativt låg på båda utbildningsnivåerna, vilket i allt högre grad hämmar produktiviteten. Detta leder till en fortsatt brist på arbetskraft inom tekniska yrken, särskilt i sektorer som bygg, energi och tillverkning, vilka är avgörande för den gröna och den digitala omställningen och där efterfrågan på specialiserad kompetens fortfarande överstiger utbudet. Kvinnor är fortfarande kraftigt underrepresenterade inom STEM-områdena, medan elever med migrantbakgrund är mindre benägna att välja STEM-utbildningar och i högre grad drabbas av bristande grundläggande färdigheter. Dessa skillnader hänger samman med könsstereotyper och mer omfattande ojämlikheter inom utbildningen, däribland prestationsskillnader och bristande tillgång till möjligheter för mindre gynnade grupper. För att ta itu med dessa frågor krävs riktade stödmekanismer och förbättrad tillgång till karriärvägledning för att uppmuntra ett bredare deltagande i STEM-utbildningar. För att bredda talangreserven, minska kompetensbristen och säkerställa att Nederländerna kan möta de föränderliga kraven på arbetsmarknaden måste dessa områden göras mer inkluderande och attraktiva.
- (36) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan euroområdet ekonomier och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion rekommenderade rådet 2026 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina planer för återhämtning och resiliens, för att genomföra 2026 års rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet. För Nederländerna bidrar rekommendation 1 till genomförandet av de första, andra, tredje och femte rekommendationerna om euroområdet, rekommendation 2 till genomförandet av den fjärde rekommendationen om euroområdet, rekommendationerna 3 och 4 till genomförandet av den sjunde rekommendationen om euroområdet och rekommendation 5 till genomförandet av den femte rekommendationen om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Nederländerna att 2026 och 2027 vidta följande åtgärder:

1. Följ den maximala ökningstakten för nettoutgifter som rådet rekommenderade den [datum]. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet och samtidigt säkerställa skuld hållbarhet och utgiftseffektivitet och gradvis anpassa budgeten för att klara strukturellt högre försvarsutgifter. Säkerställa att de åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av de höjda energipriserna är tillfälliga och inriktade på att skydda utsatta hushåll eller tillgodose energiintensiva företags behov och bevarar incitamenten för energibesparingar och att deras finanspolitiska kostnader är förenliga med åtagandena enligt EU:s finanspolitiska ram. Anpassa beskattningen av olika typer av inkomster från förmögenhet, inklusive en gradvis avveckling av avdraget för bolåneränta. Anta och genomföra åtgärder för att undanröja hinder för uppförande av nya bostäder genom att förenkla planerings- och tillståndsförfarandena. Stödja utvecklingen av en privat hyressektor med bostäder till överkomlig kostnad, bland annat genom att justera de reglerade hyrorna. Vidta åtgärder med avseende på den förväntade ökningen av åldersrelaterade utgifter inom långvarig vård och omsorg genom att göra systemet mer kostnadseffektivt.
2. Säkerställa kontinuitet i de reformer och investeringar som genomförs inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens. Fortsätta genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen, när så är lämpligt, på grundval av omfördelningen till strategiska prioriteringar och flexibilitet som överenskommits inom ramen för halvtidsöversynen av den sammanhållningspolitiska ramen.
3. Förbättra den offentliga och privata FoU-intensiteten genom att rikta stödet till investeringar i viktig strategisk teknik och regionala innovationsekosystem. Vidta åtgärder med avseende på finansieringsunderskottet för nystartade och expanderande företag, bland annat genom att tillhandahålla incitament för att locka institutionella investerare. Stödja små och medelstora företag i deras innovation och införande av ny teknik.
4. Minska det allmänna beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och förbättra energieffektiviteten, särskilt i byggnader. Minska överbelastningen av elnätet genom att öka överförings- och distributionsnätets kapacitet, införa flexibla lösningar, maximera handeln mellan elområden och ytterligare förenkla tillståndsförfarandena. Genomföra strukturella åtgärder för att hantera den alltför stora kvävedepositionen och den försämrade vattenkvaliteten på ett effektivt sätt, med särskild tonvikt på ett hållbart jordbruk.

5. Anta och genomföra åtgärder för att minska incitamenten att använda flexibla eller tillfälliga anställningsavtal. Vidta åtgärder mot bristen på arbetskraft och kompetensbrister, bland annat genom att ta tillvara outnyttjad arbetskraft och genom mer målinriktade åtgärder för kompetensutveckling och omskolning. Främja omfördelning av arbetskraft till sektorer med hög produktivitet och sektorer som är kopplade till samhällsutmaningar samt förbättra arbets- och levnadsvillkoren för rörliga och migrerande arbetstagare. Förbättra elevernas grundläggande färdigheter, bland annat genom att göra läraryrket mer attraktivt och genom att ge skräddarsytt stöd till skolor med sämre förutsättningar. Öka deltagandet i STEM-program.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar

Ordförande
